

СФОРМОВАНІСТЬ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ТА ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ШКОЛЯРІВ УКРАЇНИ

Острецов В. В.

*викладач Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка*

Єрмолова В. М.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
професор кафедри історії та теорії олімпійського руху
Навчально-наукового олімпійського інституту
Національного університету фізичного виховання і спорту України*

Виховний ефект олімпізму і його активна реалізація в системах освіти багатьох країн світу надає все зростаючий вплив на процес формування ціннісного потенціалу особистості. Процес інтеграції олімпійської освіти є складовою цілісного навчально-виховного процесу школи. Важливою особливістю його є комплексний підхід до формування гармонійно розвиненої особистості учня відповідно до загальнолюдських моральних цінностей та ідеалів олімпізму [1].

Розглядаючи освітній процес школяра як простір для інтеграції олімпійської освіти, ми ставили за мету розробку й обґрунтування технологій формування олімпійських цінностей школярів закладів загальної середньої освіти України прифронтової зони у процесі патріотичного виховання.

З метою вивчення стану сформованості олімпійських цінностей та патріотичних почуттів школярів України, нами було проведено дослідження через опитування), в якому взяли участь 1185 школярів 7-х – 10-х класів з 11 регіонів країни, а саме: Дніпропетровської, Донецької, Київської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Хмельницької, Харківської області, міст Дніпра, Києва, Львова та Харкова. Частина запитань в анкетах стосувалася сформованості патріотичних почуттів, друга частина – сформованості олімпійських цінностей.

Розглянемо відповіді респондентів, що стосуються патріотичних почуттів школярів та їх інформованість з питань олімпійського руху.

Аналіз анкетування показав, що 88,92 % школярів розуміють «патріотизм» як відданість і любов до Батьківщини, свого народу; 5,97 % школярів – як безкорисливу, активну позицію стосовно Батьківщини; 3,14 % школярів – як готовність до самопожертвування; 1,56 % школярів було важко відповісти на запитання.

Варто зазначити, що 56,37 % школярів вважають себе патріотами, 17,81 % – не вважають себе такими, а 25,82 % – мали складнощі з наданням відповідей.

На запитання «Якби у тебе з'явилась можливість змінити своє громадянство, ти б такою можливістю скористався?» ми отримали такі результати: при першій можливості готові змінити громадянство 13,92 % школярів; у будь-якому випадку готові залишитися в Україні 40,17 % школярів; на жаль, значна частина школярів – 45,91 % – не визначилися з відповіддю.

Бажання певними елементами одягу завжди підкреслювати свою національну приналежність виявили 16,79 % школярів, за певних ситуацій – 63,04 %, ніколи – 20,17 %.

Стосовно спілкування українською мовою, ми отримали такі результати: завжди спілкуються українською мовою 31,39 % школярів. У певних ситуаціях спілкуються українською мовою 62,87 % школярів, ніколи не спілкуються українською мовою – 5,74 % респондентів.

Нас цікавило питання про почуття, які виникають у школярів, коли вони бачать українського спортсмена на вищій сходинці п'єдесталу пошани. Гордість за свою Батьківщину виникає у 77,22 % школярів. Байдушними залишаються 6,84 % школярів; а для 15,95 % респондентів відповідь стала важкою. Разом із тим 79,92 % школярів вважають, що успішні виступи українських спортсменів на Олімпійських іграх та інших міжнародних змаганнях сприяють підвищенню іміджу нашої країни у світі.

Треба відзначити, що понад половині респондентів – 54,04 % – цікаво дізнаватися про життя і спортивний шлях видатних спортсменів України. Вони зазначають, що спілкування з видатними спортсменами викликають бажання стати кращим (28,61 %), досягти своєї мети у будь-якому виді діяльності (58,31 %) і тільки у 13,08 % респондентів жодних бажань не виникає.

Аналіз анкетування дав можливість визначити, що з олімпійськими цінностями знайомі лише 54,09 % школярів, 24,81 % – зовсім не знайомі, 21,10 % – не змогли дати ні позитивної, ні негативної відповіді.

Важливого значення у спорті та у повсякденному житті набуває дотримання правил Fair Play. Варто відмітити, що для 32,41 % респондентів Fair Play – норма поведінки тільки у спорті; 63,46 % школярів вважають Fair Play досвідом ведення чесної гри у житті; і тільки для 14 % школярів Fair Play – це можливість порушення правил, якщо це допомагає перемозі.

Варто відзначити, що більшість школярів вірить у магічну силу спорту. Так, 79,92 % респондентів упевнені в тому, що спорт може зробити світ кращим; 5,49 % школярів – не погоджуються з цим твердженням, а 14,60 % – не змогли дати відповідь на це запитання.

Результати анкетування дозволили виявити ставлення школярів один до одного у процесі спортивної діяльності, що дає можливість частково орієнтуватися у рівні сформованості у них олімпійських цінностей. Аналізуючи результати відповідей школярів, треба відмітити те, що значна їх частина не має своєї чіткої позиції у взаєминах на спортивних майданчиках.

Викликає стурбованість те, що тільки 19,92 % школярів засуджують «підстави» під час спортивних змагань, 45,32 % опитаних – радіють посиленню команди, не зважаючи на порушення тим самим правил Fair Play. 56,20 % школярів готові надати допомогу супернику, травмованому на майданчику; 24,98 % опитаних – не припинять змагальні дії, щоб прийти на допомогу травмованому супернику, а 18,82 % – не змогли дати відповідь, що свідчить про неготовність надавати допомогу не тільки на спортивному майданчику, а у повсякденному житті.

Варто відмітити, що у разі поразки у змаганнях, 76,46 % школярів шукають причини в собі; 8,10 % – покладають провину на товаришів по команді; 7,00 % – звинувачують тренера або суддю.

Аналіз анкетування свідчить про те, що у педагогічних колективів закладів загальної середньої освіти є ще багато роботи з формування у школярів національно-патріотичних почуттів й олімпійських цінностей, адже «виховання, яке не вводить дітей і молодь у світ цінностей, є, як правило, напівосвітою і малоефективним, а часто безглуздим і суспільно шкідливим» [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Єрмолова В.М. 10 уроків із П'єром де Кубертеном: метод. посіб. К., 2015. 236 с.
2. Łobocki W. Teoria wychowania w zarysie. Kraków: Impuls. 2006. 344 с.

ТЕНДЕНЦІЇ ДО ЗРОСТАННЯ АТЛЕТИЗМУ ТА ДОМІНУВАННЯ ЧОЛОВІЧИХ ЯКОСТЕЙ У СУЧАСНОМУ СПОРТІ

Петронюк А. В.

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Національного університету фізичного виховання і спорту України, тренер клубу
«Більман»*

Починаючи з античних Олімпійських ігор, де участь жінок була суворо заборонена і до тепер, коли жіночий спорт – це явище загальноприйняте та буденне, жіночий спорт зазнав колосальних трансформацій. Сьогодні на змаганнях всіх рівнів жінки демонструють феноменальні результати. У фігурному катанні на ковзанах обертання, виконані жінками, у своїй координаційній та технічній складності часто перевищують ті, що виконують чоловіки. Це є показником не лише кількісних характеристик спорту, а й фізіологічних та психічних змін, що відбуваються у спортсменок.

Мета та завдання дослідження. Визначити та охарактеризувати основні тенденції до зростання атлетизму та домінування чоловічих якостей у сучасному спорті.

Матеріал і методи дослідження. Теоретичний аналіз та узагальнення наукової та спеціальної літератури, мережі Інтернет, педагогічне спостереження.

Результати дослідження та їх обговорення. Одним з найдоступніших способів для аналізу сучасних тенденцій розвитку спорту, зокрема фігурного катання, є огляд протоколів змагань, так як це дозволяє простежити динаміку виконуваних технічних елементів. Суттєвою різницею між виконаними технічними елементами чоловіків та жінок у фігурному катанні на ковзанах є стрибки. Проаналізувавши протоколи олімпійських ігор 2022, можна відзначити, що, майже, кожна програма чоловіків включає стрибки в 4 оберти. Проте, навіть стрибки у 4 оберти, які нещодавно були притаманні лише чоловічому одиночному катанню, відрепер є елементом, без якого жінки ледь залишаються конкурентоспроможними. Спираючись на фізіологічні можливості, за технічною оцінкою чоловіки значно випереджують жінок.